

**KLASİK MÜZİKTE ÇAĞDAŞ DÖNEM,
FLÜT REPERTUVARINDA ÇAĞDAŞ DÖNEM BESTECİLERİ VE
ESERLERİ**

*CONTEMPORARY PERIOD IN CLASSICAL MUSIC,
CONTEMPORARY PERIOD COMPOSERS AND WORKS IN FLUTE
REPERTOIRE*

Tuğba ÖNVER*

*Geliş Tarihi: 24.09.2019
(Received)*

*Kabul Tarihi: 07.10.2019
(Accepted)*

ÖZ: Klasik müzikte çağdaş dönem müziği denilince 20.yüzyıldaki müziksel deneyler ve akımlar akla gelir. Yani çağdaş dönem hangi açıdan bakarsanız bakın yenilikler ve deneyler çağdır. Bilimde ve teknolojiye ki gelişmelere ayak uydurmaya çalışan sanat da büyük adımlar atmaya başlamıştır. Müzik stilleri, ilham kaynakları, notalama teknikleri, anlatım dili, içerik gibi unsurlar değiştirilmeye hatta bilinen tüm kuralların esnetilmeye başlanmıştır. Müzik kendi sınırlarını zorlayarak diğer sanat dallarını da etkisine alır. Eserlerin varoluş aşamasında doğadaki tüm sesler, günlük yaşamdan sesler, doğal olmayan sesler hatta mekanik sesler dahi esin kaynağı olarak kullanılabilir. Bu makalenin ilk kısmında Klasik müzikte Çağdaş döneme genel bir bakış, Çağdaş Dönem bestecilerinden bazıları, ikinci kısmında ise Flüt Repertuarında Çağdaş Dönem Bestecileri ve Eserleri yer almaktadır.

Anahtar Sözcükler: Çağdaş Dönem, Flüt repartuarı, Çağdaş Dönem Bestecileri

ABSTRACT: Science and technology, has started to take great steps. Elements such as music styles, inspiration, notation techniques, narrative language and content have been changed and even all known rules have been stretched. Music pushes its boundaries and influences other branches of art. All sounds in nature, sounds from everyday life, unnatural sounds and even mechanical sounds can be used as inspiration in the existence phase of the works. In the first part of this article, there is an overview of the contemporary period in classical music, some of the composers of the contemporary period, and the composers and works of the contemporary period in the flute repertoire.

Keywords: Contemporary Period, Flute repartuar, Contemporary Composers

* Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Üflemeli ve Vurma Çalgılar Anasanat Dalı, Flüt Bölümü Sanatta Yeterlik Öğrencisi.tugbaonver@hotmail.com

1. GİRİŞ

Genel olarak 20.yy müziği dediğimiz çağdaş dönem müziği tek bir geleneğe bağlı değildir. Birçok akımdan oluşması sebebiyle çok yönlü hatta zıtlıklarla beraber kendini geliştirmiş bir müziktir. Farklı kültürlerin, farklı müzik türlerinin ve içeriklerinin yer aldığı 20.yy müziği, o dönemde siyasi, ekonomik, sanatsal olarak toplumlar ne yaşıyorsa onların izlerini mutlaka taşımıştır.

Klasik müzikte son dönem olarak kabul edilen ve en modern halini alan Çağdaş müzik farklılıkları aynı zamanda kullanmasıyla müziğe yeni bir bakış açısı kazandırmıştır.

2. İNCELEME

Klasik Müzikte Çağdaş Dönem

Çağdaş dönem müziğinde sınırlar kesin hatlarla belirlenmemiştir. Besteciler yeni şeyler deneyerek alternatifler aramışlardır. Bu dönem müziği, romantik müziğe isyan gibidir. Debussy, Ravel gibi besteciler yenilikler aramışlardır. 20. Yüzyılda besteciler ait oldukları akıma göre değil tamamen aksine özgürlükçü, kendi kültürlerinin etkisiyle eserler vermişlerdir. Ayrıca önceki dönem bestelerini incelemişler, barok, klasik ve romantik müziğin özelliklerini eserlerinde hissettirmişlerdir.

Çağdaş dönem müziği içinde birçok akım barındırır. Toplumsal gerçekçi müzik akımı, caz müzik akımı, faşist müzik akımı, ulusal müzik akımı, yeni klasik müzik akımı, romantik müzik akımı 19.yüzyılda bazı Fransız ressamların öncülüğüyle başlayan impresionizm yani izlenimcilik akımı doğadaki detayları müzikle yansıtır. Bu akımın özcüsü olarak Debussy söylenebilir. Birbirine zıt akorların ve dissonans seslerin kullanıldığı eserlerde akımı duyabiliriz.

Expresionizm yani anlatımcılık (dışavurumculuk) akımı kişinin iç dünyasıyla ilgilendiği, dışarıyla ve maddi dünyanın detaylarıyla ilgilenmediği bir akımdır. İzlenimciliğin tersine dış dünyayla ilgilenmek yerine kişinin iç dünyası yani manevi hayatıyla ilgilenirler. Schönberg, Webern gibi besteciler bu akımın öncüleri sayılabilir.

Caz müzik akımı, çağdaş müzik teknikleriyle beraber caz armonilerinin kullanıldığı bir akımdır. Avrupalı besteci Gershwin bu akımın ileri gelen isimlerindedir. Elektronik müzikte ise bir kayıt aletine kaydedilen sesin üzerine elektronik ortamda üretilen müzik malzemeleriyle ilaveler yapılarak ortaya çıkarılan eserler kullanılır. Müziksel İlkelcilik (primitivizm) akımında halkların ezgilerinin çağdaş müzik teknikleriyle birleştirilmesi sonucu ortaya çıkmıştır. Bu akımın İgor Stravinsky ile başladığı söylenebilir.

Neo – klasik (yeni klasikçilik) müzik akımı barok döneme dönüşü simgeler. Önceki uyumsuz ezgilerin ve akorların kullanıldığı müzik yerine daha uyumlu seslenen ve dengeli bir müzik kullanılmıştır. Bussoni tarafından ortaya çıkarılmasına rağmen Reger'in eserleriyle başladığı görülür.

Neo – romantik (yeni romantizm) akımı sanatta geri dönüş akımı olarak başlamıştır. Samuel Barber'in öncü olduğu bu akımda 19. yüzyıl romantik müzik özellikleri kullanılarak önce tonal sonra atonal etkilerle yeni eserler meydana çıkarılmıştır. Bilgisayarlı Müzik akımı tekniksel gelişimlerin sonucunda elektronik müzik akımının içinde doğmuştur. Orijinal ve dijital seslerin elektronik ortamda birleştirilmesiyle ortaya çıkan eserler bütünüdür. Sanal müzik olarak ta bilinir.

İşlevsel Müzik akımı Alman besteci Paul Hindemith'in öncülüğünde ortaya çıkan akım müziğin işlevli olmasını ve halkın kolayca anlayabileceği kadar basite indirgenmiş olmasını amaçlar.

Rastlamsal Müzik akımı ise belirli bir tekniğe bağlı olmadan içinde doğaçlamalar ve deneysel malzemelerinde yer aldığı müzik eserleri ortaya atar. Bu akım John Cage 'in 4.33 adlı eseri ile zirveye çıkmıştır.

Minimal Müzik akımı ise bilinçaltı duyguların estetik bir şekilde az malzemeyle sunulması temeline dayanır. Tonal malzemelerden oluşan temanın uyumlu armoni ve küçük değişikliklerle sunulmasıdır. Phillip Glass ünlü bestecileri arasındadır. İlerleyen yıllarda temalara dini ezgiler de ilave edilerek bu akım yenilenmiştir.

Dizisel Müzik akımına bütünsel örgütlenme de denilir. Webern 'in on iki ses tekniğindeki benzer şekilde bir dizi halindeki seslerin tartım, tempo, nüans terimleriyle birleştirilerek yeni bir eser ortaya çıkarılması temeline dayanır. Pierre Boulez önemli bestecilerinden biridir.

20. yüzyıl bestecisi hem şanslı hem şanssızdır. Çünkü yaşadığı dönemden önceki besteciler birçok yenilikler denemiş hatta neredeyse hepsinde mükemmele varmıştır. Ve Çağdaş dönem bestecisi ne kadar iyi eserler verirse versin döneminin yapısal özelliklerine bakarak yorumlanmaktan kaçamadan eski akılda kalmış mükemmel eserlerle yarışmak zorunda kalmıştır.

Çağdaş dönem müziğinde enstrümanların ses sınırları, ses renkleri ve tınıları, diğer doğal olan ve doğal olmayan seslerle ilişkileri, çalgılamadaki yerleri ve kapasiteleri de zorlanarak en üst seviyeye getirilmiştir. Ayrıca 20.yüzyıl müziğinde dissonans sesler dediğimiz birbiriyle uyumsuz sesler çoklukla kullanılmıştır. İlk etapta önceki dönemlerden kulakların aşına olmadığı bu uyumsuz sesler çağdaş dönem müziği için dezavantaj gibi algılanmıştır. Ancak daha sonraları bu dönem müziğini diğer dönemlerden ayırt edici özellikleri arasında önemli bir yer almıştır.

20. yüzyıl müziğinde dissonans¹ seslerin alt yapısında insanların onca yaşanan savaşlardan ve olumsuzluklardan sonra geleneklere inançlarını kaybetmeleri, hatta eskiden bağımsız yeni oluşumlar istemesi yatmaktadır. Aslında geleneklere başkaldırma sadece siyasi ve toplumsal değil sanatsal olarak ta kendini

¹ Dissonans, uyumsuz. http://muziksozlugu.net/harf_D.html.

bu şekilde göstermiştir.

Çağdaş Dönem Bestecilerinden Bazıları

Aaron COPLAND

Alban BERG

Ahmet Adnan SAYGUN

Cemal Reşit REY

Hasan Ferit ALNAR

Necil Kazım AKSES

Ulvi Cemal ERKİN

Ekrem Zeki ÜN

Nuri Sami KORAL

Arnold SCHÖNBERG

Bela BARTOK

Dmitri SHOSTAKOVİCH

İgor STRAVİNSKY

Sergey PROKOFİEV

Dmitri KABALEVSY

Glenn GLOUD

Ottorino RESPİGHİ

Witold LUTOSLAWSKI

Claude DEBUSSY

Arthur HONEGER

Jacques İBERT

Andre JOLİVET

Oliver MESSİAEN

Darius MİLHAUD

Francis POULENC

Anton WEBERN

Luciano BERİO

Alfredo CASELLA

Maurice RAVEL

Albert ROUSSEL

Eric SATİE

Edward VARESE

Germaine TAILLEFERRE

Zoltan KODALY

Gyorgi LİGETİ

Gyorgi KURTAG

Ferenc FARKAS

Ernö DOHNANYİ

Eliot CARTER
Ralph SHAPEY
Lazslo LAJTHA
Pietro MASCAGNİ
Giacomo PUCCİNİ
Charles IVES
Michael J.STALEY
Charles SEEGER
Dane RUDHVAR
Henry COWELL
John J.BECKER
George GERSHWİN²

Flüt Repertuarında Çağdaş Dönem Bestecileri ve Eserleri

Çağdaş dönem diğer bütün dönemler gibi öncüleri ve hazırlayıcıları olan bir dönemdir. Yani kesin olarak, bazı müzikbilimcilerin dediği gibi "Debussy'nin Bir Pan'ın Öğleden Sonrasına Prelüd eserinin ilk seslenişi ile başlamıştır" demek pek de doğru olmaz. Çünkü Debussy'nin bu eseri yazmasını hazırlayıcı, daha önceki bestecilerin eserlerinden etkilenişi de göz ardı edilmemelidir. Kısacası Çağdaş dönem kesin başlangıç ve bitiş tarihi olmayan, daha çok 20.yüzyıldaki toplumsal olaylar ve teknolojik gelişmelere ayak uydurmaya çalışan akımlardan oluşmuş bir dönemdir. Tabii bu akımların bazıları toplumsal olaylara başkaldırı amacıyla da ortaya çıkmıştır.

Çağdaş dönemde flüt repertuarı gelişmişse de önceki Barok, Klasik ve Romantik dönemlerdeki eserlerin sayısal çokluğuna ulaşamamıştır. Bu dönemde flüt repertuarına katkıda bulunmuş bazı besteciler ve eserleri şunlardır:

Arthur HONNEGER Solo flüt için Dans de la chevre
flüt, İngiliz korno ve oda orkestrası için konçerto
2 flüt, klarnet, fortepiano için rapsodi
Flüt, İngiliz korno, keman, cello için 3 tane kontrpunkt
Darius MİLHAUD flüt, obua, klarnet, fortepiano için sonat
Üflemeli beşli için süit
Flüt ve fortepiano için 3 tane sonat
Francis POULENC üflemeli beşli ve piyano için altılı
Flüt ve piyano için sonat
Germaine TAILLEFERRE flüt, piyano ve oda orkestrası için konçerto
Claude Achille DEBUSSY flüt, piyano ve arp için sonat

---

² <http://www.piyano.site/yeni-piano-bilgi-ve-piyano-haber-piyani-7-modern-donem-1900-ile-sonrasi-klasik-bati-muzigi-donemleri/>

Gustav Theodore HELST flüt, obua ve yaylılar için füglü konçerto
Maurice RAVEL flüt, klarnet, harp ve yaylılar için introduction and allegro
Arnold SCHÖNBERG üflemeliler için beşli Op.30
Jadwiga Szajna LEWANDOWSKA flüt ve piyano için 4 tane sonatin
Flüt ve piyano için 10 tane prelüd
Grazyna Pstrokonska NAVRATİL solo flüt için eko isimli eser
Joachim Georg GÖRLICH flüt ve piyano için 12 ton izlenimleri
Jacek RAGOLA flüt ve piyano için litoral
Flüt ve piyano için capriccio ve İspanyol dansı
Necil Kazım AKSES flüt ve piyano için sonat
Ekrem Zeki ÜN flüt ve piyano için Yunus'un Mezarında eseri
Nuri Sami KORAL telli ve üflemeli için 5 tane kuartet
Üflemeliler için kuartet
Edgar VARESE solo flüt için Density
Heitor Villa LOBOS flüt ve piano için Bachianas Brasileiras
Flüt ve gitar için Distribuição de flores
Flüt, harp, saksafon ve celesta için kuartet
Paul HİNDEMİTH flüt ve piyano için sonat
Solo flüt için 8 parça
Bohuslav MARTİNU flüt ve piyano için sonat
Albert ROUSSEL joueurs de flute
Jacques İBERT flüt ve orkestra için konçerto
Solo flüt için piece
Henri DUTİLLEUX flüt ve piyano için sonatin
Pierre BOULEZ flüt ve piyano için sonatin
Krzystof PENDERECKI flüt ve orkstra için konçerto
Toru TAKEMİTSU 2 flüt için masque
solo flüt için air, itinerant, run, tsumaru's flute
Flüt ve gitar için toward to sea
Flüt, viyola ve harp için and than I knew
Flüt, klarnet, harp, piyano ve vibrafon için rain spell
Alto flüt ve gitar için cape cod
Georgi ENESCU flüt ve piyano için cantabile and presto
Sergey PROKOFİEV flüt ve piyano için sonat
Aram HAÇATURYAN orjinali keman konçertosu olan eser flüt için de
düzenlenmiş ve flüt repertuarının önemli bir parçası haline gelmiştir.

3. SONUÇ

Çağdaş müzik ya da başka bir deyişle 20. Yüzyıl müziği ismiyle anılan dönemde besteciler yenilikler ararken, Romantizme de karşı koymaya

çalışmışlardır. Önceki dönemlerin aksine katı sınırları bulunmayan çağdaş dönem müziğinde çeşitli akımlar vasıtasıyla arayışlar sürmüştür ve besteciler farklı teknikler ve çağın getirdiği yenilikleri kullanarak müziklerine yön vermişlerdir.

20. yüzyılda flüt, besteciler ve icracılar açısından daha da fazla kullanılmaya başlanmıştır. Çağın getirilerine uyan besteciler, flütü teknik açıdan zorlayarak değişik tınılar elde etmişlerdir.³ Bu dönemde ortaya çıkan eserlerden ve çağdaş dönem flüt repertuarına katkıda bulunan bestecilerden söz edilen bu çalışmada döneme ait özellikler ve akımlardan bahsedilmiş ve sonuçta bu bilgiler ışığında çağdaş flüt repertuarına genel bir anlatımla değinilmiştir.

KAYNAKÇA

- Boehm, T. *The Flute and Flute-Playing in Acoustical, Technical, and Artistic Aspects*, (1. Baskı). Cleveland: Üniversite Yayınları.1908
Dick, R. *The Other Flute*, 1. Baskı. Oxford: Üniversite Yayınları. 1975
Heile, L. B. *The Modernist*, 1. Baskı. Sussex: Üniversite Yayınları.2009
Levine, C. *The techniques of flute playing*, 1. Baskı. Barenreiter.2002
Toff, Nancy, *The Development of the Modern flute*, New York Taplinger,1979
İlyasoğlu, Evin, *Zaman İçinde Müzik*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2003
_____, *Müziğin Kanatlarında Söyleşi*, Pan Yayıncılık, İstanbul, 1992
Kaygısız, Mehmet, *Müzik Tarihi*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 1999
Say, Ahmet, *Müzik Sözlüğü*, Ankara, 2005
Pamir, Leyla, *Müzikte Geniş Soluklar*, Boyut Kitapları 1989
Mimaroglu, İlhan, *Müzik Tarihi*, Varlık Yayınevi, İstanbul, 1999
Şenürkmez, Kıvılcım Yıldız, Boran, İlke, *Kültürel Tarih Işığında Çok Sesli Batı Müziği*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul .2007
Bulut, Seyhan, *Tarihsel Süreçte Flütün Gelişimi ve İleri Flüt Tekniklerinin Günümüz Türk Bestecileri Tarafından Kullanımı Üzerine Bir İnceleme*, Kesit Akademi dergisi, yıl 3, sayı 10.2017

İNTERNET KAYNAKLARI

- [http://www.flutehistory.com/TheBook/ardal powel.2001](http://www.flutehistory.com/TheBook/ardal%20powel.2001) (erişim tarihi 09.09.2019)
<https://patentimages.storage.googleapis.com/37/e7/5f/1e650536b1b125/US4534261.pdf> (erişim tarihi 01.09.2019)
<https://patentimages.storage.googleapis.com/49/77/9c/4b33f327d5/US43764.3.pdf> (erişim tarihi 20.08.2019)

³ Bulut, Seyhan, *Tarihsel Süreçte flütün Gelişimi ve İleri Flüt Tekniklerinin Günümüz Türk Bestecileri Tarafından Kullanımı Üzerine Bir İnceleme*, Kesit Akademi Dergisi, yıl 3, sayı 10. S.135

<https://elibrary.ru/item.asp?id=7426326> (erişim tarihi 20.08.2019)

<https://unsworks.unsw.edu.au/fapi/datastream/unsworks:1437/SOURCE1?view=true> (erişim tarihi 03.09.2019)

<https://digitalcommons.liberty.edu/honors/364/> (erişim tarihi 10.09.2019)

<https://search.proquest.com/openview/b1eb8e2102627f707883f354ebaafb6c/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y> (05.09.2019)